

Cel projektu

Celem projektu jest konstrukcja formalnego modelu przestrzeni mentalnych rozumianych jako systemy światów mentalnych kodowanych w naszych umysłach. W ramach paradygmatu nauk kognitywnych zakłada się, iż mózg stanowi narzędzie prefabrykowania swojego umysłu. Podmioty ludzkie są rozumiane jako byty światotwórcze. Ta ich kompetencja przejawia się w faktach tworzenia tekstów opowiadających fabuły i historie; opisujących najróżniejsze sytuacje; czy w końcu projektujących nasze wizje przyszłości. Mitotwórcze, profetyczne czy też konfabulacyjne kompetencje, stanowiące o osobliwości ludzkiego gatunku, spełniając rozmaite funkcje adaptacyjne względem otaczającego nas środowiska, rządzą się określonymi mechanizmami mentalnymi. Ich próby rekonstruowania przyczyniają się do lepszego zrozumienia kondycji Homo Sapiens.

Badania

Na podstawie fenomenologiczno-kognitywistyczno-lingwistycznych opisów funkcjonowania intencjonalnych aktów tworzenia i recepcji tekstów, zostanie zrekonstruowana, w języku logiczno-matematycznym, gramatyczna architektura światów mentalnych i sposobów ich wzajemnego związania w przestrzeniach mentalnych ludzkiego umysłu. Zostaną skonstruowane logiczno-matematyczne modele procesów zmiany światów mentalnych i intencjonalnych mechanizmów rządzących nimi. Badania wyznaczone przez projekt będą celowały w udzielenie odpowiedzi na takie pytania, jak np.: Dlaczego niektóre światy eksplodują w naszych umysłach, w szczególności w sytuacjach traumatycznych (społecznie i indywidualnie), zmieniając radykalnie nasze behawioralne sposoby odnoszenia się do doświadczanej rzeczywistości? Dlaczego ludzkość uwielbia „karmić się mitami”? Dlaczego posiadamy trudności w zrozumieniu światów innych podmiotów ludzkich? Dlaczego ujmujemy innych jako „obcych, wrogich, zagrażających nam”? Wymienione w pytaniach zjawiska będą wyjaśniane fenomenologicznymi mechanizmami funkcjonowania naszego umysłu, tworzącymi jego dynamiczną architekturę, podatną na opis przy pomocy narzędzi logiczno-matematycznych.

Motywacja poznawcza projektu

Ludzkość odnosi sukcesy adaptacyjne dzięki trafności w odwzorowywaniu świata Platońskich cieni przez prefabrykowane światy mentalne. Tworzymy publiczne projekty naszego życia w postaci rozmaitych wizji ideologiczno-polityczno-religijnych. To od stopnia ich trafności adaptacyjnej zależy nasz sukces. Te projektowane światy mentalne, składające się na dyskurs publiczny, szybko tracą swoją wartość adaptacyjną. Dlatego jesteśmy – jako gatunek - zmuszani do nieustannego prefabrykowania nowych, oryginalnych światów mentalnych. Im tempo tego procesu jest szybsze, tym lepiej dla nas. Im bardziej zwalniamy, tym prawdopodobieństwo błędu adaptacyjnego staje się większe. Warunkiem postępu społeczeństwa jest więc jego zdolność do kreowania światów mentalnych. Społeczeństwa giną z powodu właśnie deficytów w obszarze kompetencji światotwórczych. Totalitarne praktyki unifikowania dyskursu publicznego według jednego, przewodniego paradygmatu celują w zniszczenie mentalnych mechanizmów odpowiedzialnych za nasze zdolności światotwórcze. Pod butem totalitaryzmu stajemy się mentalnie jednowymiarowi; niezdolni do tworzenia światów mentalnych, dzięki którym moglibyśmy odnosić się intencjonalnie do fragmentów doświadczanej rzeczywistości na różne sposoby. Totalitaryzm zabija w nas hermeneutykę. Rekonstruowanie mechanizmów prefabrykacji światów mentalnych i w konsekwencji naszych zdolności hermeneutycznych może przyczynić się do opracowania strategii przeciwdziałania komunikacyjnym procesom wpadania w otchłań totalitarnej jednowymiarowości.